

LEST.SETT.HØRT.

Musikk Vamp

Vamp er, fra venstre, Odin Staveland, Jan Toft, Kjetil Dalland, Øyvind Staveland og Bjørn Berge. FOTO: HAAKON NORDVIK

FOLK OG RØVERE I VAMPS NYE VERDEN

«Jan har vært en del av Vamp, også i den tiden han ikke var vokalist. Han representerer en viktig del av sjela i bandet.»

Nye folk, ny lyd og for første gang et konseptalbum. Øyvind Staveland håper folk vil like ny-gamle Vamp.

– Noen sanger må bare skrives, sier Øyvind Staveland.

– Dette var en av dem.

Vamps nye plate åpner med alvor, før det kommer morsomme, underlige og rare historier om alt fra små barn til gamle menn, damer og pussige karakterer. Men først kommer Alvoret.

– Jeg satt og så på tv da det kom bilder av et overlessa skip med flyktninger. Vi har sett mange slike innslag nå, men det var sjelsettende å se disse menneskene stuert sammen på den måten. De var forlatt, i full storm, av et mannskap som hadde satt på autopiloten. En umenneskelig situasjon – men med mennesker i alle rollene.

Lasteskipet «Blue Sky M.» ble ved nyttårstider funnet utenfor kysten av Italia med over 700 flyktninger fra Syria om bord.

– Jeg ble helt utav meg, for den hendelsen forteller to ting. Det første er hvor forferdelig det må være å bo i konfliktområder når mennesker tar så store sjanser for å komme seg bort. Det andre som slo meg var hvor langt mennesker er villige til å gå i jakten på profitt. Kriser som den vi opplever nå kan virkelig få fram det verste i folk. Disse kjeltringene som utnytter folk i krise... Jeg blir nesten målløs, men bare nesten, sier Staveland.

Bandet har bestemt at alle inntekter som kommer fra «Passasjerane» skal gå til Flyktninghjelpen.

Konseptalbum

Båtflyktningene er første historie om mennesker

i ulike situasjoner, og med ulike utgangspunkt, på Vamps nye album. Bandet har, for første gang, en rød tråd som går gjennom et helt album. Øyvind Staveland bruker gjerne begrepet konseptalbum om «Populas», som betyr «befolkning» på latin.

– Vi la først merke til det etter første studioøkt. Det var en slags beskrivelse av ulike personer som løst kunne passe sammen. Noen er virkelige personer, som «Elmer», mitt to år gamle barnebarn. Noen har en viss sannhetsgehalt i seg, basert på versjoner av folk vi har møtt og sett. Andre er helt oppdiktet, et resultat av fri fantasi. «Populas» har historier fra bryggedans i Akershus, om elskerinner, innbrudd på Vinmonopolet og selvsagt et par skildringer av natur. Og altså båtflyktninger.

Nye folk

Vamp har alltid samarbeidet med poeter og forfattere om tekster. Denne gangen bidrar Paal-Helge Haugen, Helge Torvund og Lars Saabye Christensen, i tillegg til bandets egne folk. Saabye Christensen er en gammel kjenning av Staveland, men de to har ikke jobbet sammen tidligere.

– Vi er alltid på leting etter nye tekster og folk som kan skrive til Vamps univers. Lars kjenner jeg fra før, og jeg liker veldig godt hans tekster. Vi ba ham skrive én, så fant vi en til. Helge Torvund har jeg alltid hatt veldig sansen for, og hans måte å skrive på visste vi passer Vamp godt.

Skapelsen av et konseptalbum og nye tekstforfattere er imidlertid ikke den største forandringen i Vamp. For godt og vel et år siden forlot Torbjørn Økland, Calle Apeland og Paul Hansen bandet. Inn kom Kjetil Dalland på bass, gamle vokalist Jan Ingvar Toft og gitarist Bjørn Berge.

ANNERLEDES OG LIKEVEL SOM FØR

Jan Ingvar Toft er tilbake. Det alene gir grunn til å ønske Vamps nye plate velkommen.

Ikke at Vidar Johnsen eller Paul Hansen var noen dårlige Vamp-vokalister. De sørget begge for at gruppen beholdt sin posisjon etter at Toft hoppet av for sju år siden. Samtidig stiller Toft i en egen klasse, som en av kongerikets beste sangere.

Etter to soloalbum er han tilbake i bedriften til Øyvind Staveland. Samtidig er veteranene Torbjørn Økland og Calle Apeland ute. Staveland har beholdt sin egen sønn Odin og hentet inn bluesgitarist Bjørn Berge. Ny bassist er Kjetil Dalland fra Tysnes.

Til tider minner Vamp mer om en personalkabal enn om et band, og passende nok er platen kalt «Populas», populasjon. Tanken er et konseptalbum der hver sang skildrer ulike personer, enten de er virkelige eller fantasifostre.

Denne røde tråden fliser seg raskt opp, ved at de åpner med «Passasjerane». Her handler det ikke om enkeltpersoner, men om en anonym gruppe mennesker om bord på lasteskipet «Blue Sky M». Ved nyttårstider ble båten med over 700 flyktninger fra Syria funnet utenfor kysten av Italia, noe som fikk Staveland til å skrive en sang.

Den synges så sårt og samtidig så vakkert som få andre enn Toft er i stand til.

*Det går et skip mot land i natt
og ingen bønnar e te nytte
Eg ber alikavel for dei som e forlatt*

–Jan har vært en del av Vamp, også i den tiden han ikke var vokalist. Han representerer en viktig del av sjela i bandet. Det har vært fantastisk å ha han tilbake. Bjørn Berge er en musiker med en sterk personlighet og uttrykk. Begge har satt sitt tydelige preg på Vamp.

Ut i noe nytt

Berge har først og fremst vært en profilert bluesgitarist, men Staveland mener allsidigheten er et av Berges sterkeste kort.

–Vi har en felles musikalsk bakgrunn i amerikansk folkemusikk, i bluegras og cajun-tradisjonen. Vi har nok flere innslag fra Amerika denne gangen, selv om vi er plassert i en kontinental tradisjon. Når du får mange nye folk inn, vil det forandre et orkester. Men sånn har Vamp alltid vært, og jeg mener det er noe av styrken vår. Vi har et fast fundament, så tar vi inn noe, legger fra oss noe, og samler alt til slutt.

–Med så markante skikkelser som Berge og Toft på laget, har Vamp forandret seg mer enn vanlig fra forrige plate?

–Tja, jo, det er mulig. Vamp er alltid underveis, men uttrykket vårt blir naturligvis påvirket av nye folk og nye ideer. Jan (Toft) og Odin (Staveland) deler på vokalistjobben. De er veldig ulike i den rollen. Bjørn har tatt med seg mye ny lyd inn. Folk vil definitivt gjenkjenne Vamp, men vi har tatt noen steg ut i noe nytt. Forhåpentlig vil folk like det også.

LEIF TORE LINDØ
leif.tore.lindo@aftenbladet.no

Musikk

Vamp

- > «Populas» (Universal)
- > **Bakgrunn:** Dannet i Hauge-sund i 1991.
- > **Utgivelser:** «Godmorgen, søster» (1993), «Horisonter» (1994), «13 humler» (1996), «Flua på veggen» (1998), «En annen sol» (2000), «Måne-mannen» (2002), «Siste stikk» (2005), «St. Mandag» (2008), «Liten fuggel» (2012).

Deretter er vi tilbake på konsept-spoet med «Kaspar og den gamle», en ung manns historie sett med en gammel manns øyne.

Låten er grei nok, men ikke så sprek som «Reimert i puss». Den gamle ungen skal på dans i Enebakk, med hvit dress, slips som moren har sydd fra føret i en kiste og med sko sendt fra broren i Brasil. Man blir glad i denne karen i løpet av 3 minutter og 23 sekunder. Kompet er en blanding av Vreeswijk og Kaizers.

«Øyentrøst» er en vakker vise akkompagnert av piano og fele, en sang av den typen Vamp er eksperter på.

«Elmer» er albumets friskeste innslag, en sang om Øyvind Stavelands to år gamle barnebarn. Melodios og morsom nok til å forsvare en plass i Den store norske viseboka.

«Billy Blue og Sally Ann» er heller ikke noe hengende. Koråpningen og den dype nynnningen setter blues-Berge på Vamp-kartet.

Teksten handler om Billy som stjeler en bil og drar til Bergen. Han møter Sally fra Skjoldastranden, og paret gjør et innbrudd på vinmonopolet. Historien ender med at de sitter i buret, mens de venter på barnet som er på vei. Som i «Reimert i puss» er det ironi å spore, men også adskillig varme.

Tempoet roes ned med «Mimis morgen», med tekst av Paal-Helge Haugen. Skisse-aktige «Denna sommaren» ligner innholdet på Tofts soloalbum.

Så slipper Odin Staveland til med to av sine sanger, «III sjøportrett» og «Evelyn». Jeg har ikke vært all verdens begeistret for ham verken som vokalist eller låtskriver, men han er i ferd med å finne sin form. Ikke minst når hans kutt balanseres mot sangene framført av Toft, fungerer det fint.

Odin gjør også en bra jobb som produsent. Han kunne lett druknet i Tofts retur og Berges ankomst, men han forsvare sin plass i Vamp.

«Dine venninner» er 39 søte sekunder med Toft, før Berge setter sitt stempel på «Du». Albumet rundes av med saktegående og mørke «Bror», med tekst av Lars Saabye Christensen. Et fint punktum på en plate med både variasjon og minneverdige øyeblikk.

Vamp i 2015 er som det gamle, engelske uttrykket: «Something old, something new, something borrowed, something blue».

Beste spor: «Passasjerane», «Øyentrøst», «Elmer», «Billy Blue og Sally Ann».

GEIR FLATØE
geir.flatoe@aftenbladet.no

Odin Staveland kunne lett druknet i Tofts retur og Berges ankomst, men han forsvare sin plass i Vamp.